

ší stavby, celkem od třiceti autorů, ale ve vzácně sourodém funkcionalistickém celku. Na výstavbě výstaviště se podíleli mj. J. Valenta, B. Fuchs, J. Kroha, B. Čermák, J. Gočár.

Pozoruhodnými díly jsou zejména kruhový pavilon A, postavený s minimálním použitím mechanizace, pavilon výstavní pošty, bývalý pavilon města Brna, vybudovaný podle projektu B. Fuchse, a vedlejší pavilon země Moravy. V areálu najdeme i empírový zámeček, tzv. Bauerovu rampu. Sál v přízemí s mramorovými obklady upravoval roku 1924 architekt Adolf Loos.

Po druhé světové válce byl areál rozšířen pro potřeby mezinárodních strojírenských veletrhů. Byl vybudován kruhový pavilon Z s obří montovanou ocelovou kupolí o průměru téměř sto metrů ve výšce přes třicet metrů. Prostor východní aleje výstaviště dotvořily pavilony B a C. Před areálem byla dokončena výšková budova Brněnských veletrhů a výstav od M. Spurného. Vstupnímu náměstí dominuje sousoší Nový věk od V. Makovského, zhotovené pro Světovou výstavu v Bruselu v roce 1958.

Od roku 1955 se na výstavišti konají výstavy českého strojírenství a roku 1959 byly zahájeny každoroční mezinárodní veletrhy. V devadesátých letech dvacátého století došlo k další rekonstrukci a rozšíření areálu, vyrostly nové pavilony, byly rekonstruovány vozovky a stávající objekty. Mezi výstavními pavilony byly vybudovány kryté mimoúrovňové přechody v podobě prosklených tubusů, potmě efektně osvětlených. Krytá výstavní plocha pavilonů dnes přesahuje 55 000 metrů čtverečních. Areál je kulturní památkou. Každoročně se veletrhů zúčastní na deset tisíc firem z padesáti zemí, areál navštíví milion návštěvníků, tedy zhruba každý třetí, který u nás zajde na veletrh nebo

výstavu. Společnost Brněnské veletrhy a výstavy patří k uznávaným pořadatelům.
www.bvv.cz

Zderadův sloup → str. 121, F 14

Mimořádná kamenná gotická památka ze 14. století od neznámého autora, snad od A. Pilgrama. Není jasný ani její účel, váže se k ní řada pověstí. Snad to byl milník, snad ukazatel cesty přes blízký brod, možná i památník zavraždění Zderada ze Švábenic, kancléře krále Vratislava II. Dvanáctimetrový sloup byl puristicky upraven v 19. století a přenesen na stávající místo v malém parčíku.

Křenová ul.

Zelný trh → d 5

Nejznámější, nejrozlehlejší a nejživější brněnské náměstí, kdysi se rozkládající hned pod bývalým hradem na Petrově a nazývaný se Horní trh. Prodávala se tu drůbež, ševcovské a hrnčířské zboží, železo, seno, chléb, maso, všechno, na co si člověk vzpomněl. Dnes se tu denně kromě neděle konají trhy s ovocem, zeleninou a květinami.

Uprostřed náměstí se tyčí kašna Parnas – dřív Heraklova studně. Barokní plastika s alegorickými postavami z konce 17. století představuje Evropu, triumfující nad poraženým drakem. Dole v jeskyni spoutává Herakles přemoženého Kerbera. Sochařská výzdoba pochází od A. Rigy, A. T. Krackera a neznámých italských umělců. Kašna dřív zásobovala část města vodou ze Svatky, která sem byla přiváděna vodovodem přes Petrov.

V horní části Zelného trhu stojí barokní sloup sv. Trojice od Antonína Schweigla z první polky 18. století.

Náměstí je lemováno známými starobylými domy. Věvodí mu Dietrichsteinský palác, největší z brněnských paláců. Pochází z prvních

Prodejní stánky jsou pryč a Zelný trh najednou vypadá úplně jinak

desetiletí sedmnáctého století a byl vybudován pro kardinála Františka, knížete z Dietrichsteinu, jako jedno z jeho rodových sídel na místě pěti starších domů.

Portál, vstupní hala a schodiště pochází zřejmě od M. Grimma, na dalších úpravách se údajně podílel další italský umělec D. Martinelli. Budova svého času hostila „zimního krále“ Fridricha Falckého a roku 1748 císařovnu Marii Terezii. Za první republiky byla na hlavním křídle přistavěna nástavba, která značně znehodnotila původní barokní styl. Během rekonstrukce v osmdesátých letech minulého století byly tyto úpravy zrušeny a palác se přiblížil své předchozí podobě. Roku 1911 byl palác zakoupen pro Moravské zemské muzeum, které v něm sídlí dodnes. Má v něm umístěny své stále expozice, konají se zde i příležitostné výstavy.

K paláci přiléhá Biskupský dvůr, dříve proboštství sv. Petra.

Z původní stavby se zachovala gotická věž a kaple s výjevy ze života svatých na stěnách. Roku 1588 zakoupil stavbu olomoucký biskup Stanislav Pavlovský a objekt byl renesančně přestavěn. Na úpravách se podílel italský stavitel Antonio Gabrí. Tuto dobu připomíná podloubí a jednopatrová arkádová lodžie.

Od roku 1818 hostí Biskupský dvůr Františkovo, nyní Moravské zemské muzeum. Na sklonku 19. století bylo pro jeho účely přistavěno další křídlo, zdobené balkonovým portálem ze zbořeného paláce Mitrovských na náměstí Svobody. Nádvoří dominuje alegorické sousoší čtyř žvlů od Ignáce Bendla, které do roku 1858 zdobilo kašnu na témž náměstí.

V objektech Biskupského dvora se nacházejí přírodovědné sbírky, akvárium sladkovodních ryb, houbařská poradna, pořádají se krátkodobé výstavy.